

KONCEPTI SOCIALNEGA DELA S STARIMI LJUDMI ZA KAKOVOSTNO ŽIVLJENJE STARIH LJUDI

Dr. Jana Mali

Vsebina

- Predstavitev področja socialnega dela s starimi ljudmi
- Koncepti socialnega dela s starimi ljudmi
- Socialno delo v domovih za stare ljudi
- Pogled v prihodnost

Predstavitev področja

- ODPOR DO DELO S STARIMI LJUDMI (začetek 20. stol.)
- ZANIMANJE ZA DELO S STARIMI LJUDMI (60., 70. leta 20.stol.)

Potrebe in zahteve starih ljudi so povezovali z revščino, odvisnostjo in dobrodelnostjo

- Spremembe v družbi, politiki in stroki socialnega dela.

Predstavitev področja

- Socialno delo s starimi ljudmi / Gerontološko socialno delo
- V ospredju je **holistično** razumevanje starega človeka in njegovih potreb, s poudarkom na uveljavljanju uporabnika kot **partnerja** v procesu pomoči, da bi bila v ospredju njegova **pravica** do izbire **različnih vrst** pomoči

Koncepti socialnega dela s starimi ljudmi

PARTNERSTVO

Partnerski odnos v socialnem delu pomeni, da uporabnik in socialni delavec enakopravno sodelujeta pri definiranju in reševanju problema, da strokovnjak verjame v sposobnost uporabnika za uspešno rešitev težave, v njegovo kompetentnost za prevzem odgovornosti in kontrole nad svojim življenjem. Strokovnjak verjame, da lahko uporabnik uspešno opravlja svoje najpomembnejše družbene vloge.

Koncepti socialnega dela s starimi ljudmi

PERSPEKTIVA MOČI

Od socialnega delavca zahteva, da vidi uporabnike na drugačen način, kar povzroči premik iz usmeritve na posameznikov problem v usmeritev k iskanju novih možnosti in priložnosti.

V ospredju je star človek, njegove sposobnosti in zmožnosti, ne pa zgolj problemi, za reševanje katerih obstajajo specializirani programi in službe.

Koncepti socialnega dela s starimi ljudmi

ZAGOVORNIŠTVO

Zagovorništvo predstavlja splošno usmeritev, ki se zavzema za zaščito temeljnih pravic in dostojanstva ljudi, za destigmatizacijo in za družbeno emancipacijo obrobnih družbenih skupin.

Najpogosteje je opredeljeno kot dejavnost, ki vključuje eno osebo, več oseb ali skupino ljudi, ki se zavzemajo za uresničevanje svojih potreb in želja ali za skupen cilj pri vplivnih osebah, da bi dobili dostop do storitev, ki jih potrebujejo

Koncepti socialnega dela s starimi ljudmi

ANTIDISKRIMINACIJSKA USMERITEV

Praksa socialnega dela je usmerjena proti predsodkom, negativnemu odnosu in neustrezni obravnavi ljudi glede na njihove značilnosti, kot so rasa, spol, religija, etnična pripadnost, starost ali kakšna druga.

Kodeks socialnih delavk in delavcev Slovenije (starosti ne omenja)

Koncepti socialnega dela s starimi ljudmi

SKUPINE ZA SAMOPOMOČ

Namenjene zmanjševanju izolacije starih ljudi, širjenju socialnih omrežij, premagovanju osamljenosti in medgeneracijske nepovezanosti.

Pobudnik za njihov nastanek je običajno socialna stroka, ne pa stari ljudje sami.

Koncepti socialnega dela s starimi ljudmi

SOCIALNA OMREŽJA

Staranje vpliva na socialne mreže, obenem pa tudi socialne mreže vplivajo na proces staranja.

Socialna omrežja sestavljajo odnosi med ljudmi, ki jih tvorijo v neformalnih in formalnih oblikah.

Koncepti socialnega dela s starimi ljudmi

SKUPNOSTNA OSKRBA

Je kolektivno zasnovana in ima za cilj povečanje kvalitete življenja v skupnosti, vzpostavljanje raznih vrst fleksibilnih mrež pomoči, ki so na razpolago različnim potencialnim uporabnikom v njihovem življenjskem okolju.

Socialno delo v domovih za stare ljudi

Pri nas so socialni delavci v domovih prisotni že od samega začetka nastanka socialnega dela kot poklica, zato so pomembno vplivali na razvoj domskega varstva.

1. Naloge socialnega dela v različnih fazah bivanja stanovalca v domu
2. Področja in vloge socialnega dela v domu

Socialno delo v različnih fazah bivanja stanovalca v domu

1. naloge socialnega delavca pred prihodom stanovalca v dom,
2. naloge socialnega delavca v času bivanja stanovalca v domu,
3. naloge socialnega delavca ob odhodu stanovalca iz doma,
4. naloge socialnega delavca za zagotavljanje dobre klime v domu,
5. naloge socialnega delavca kot spremljevalca institucionalnega življenja stanovalcev.

Naloge socialnega delavca pred prihodom stanovalca v dom

1. Sodelovanje z bodočim stanovalcem
2. Sodelovanje z različnimi strokovnjaki
3. Informiranje

Socialni delavec raziskuje vire in oblike pomoči v socialni mreži starega človeka in tako vstopa na področje izveninstitucionalne skrbi.

Naloge socialnega delavca v času bivanja stanovalca v domu

- a) podpora v procesu prilagajanja na življenje v domu (nova socialna mreža in ohranjanje stare v domačem okolju),
- b) podpora svojcem in spodbujanje sodelovanja z domom (oblike izobraževanja, delavnice, skupine za samopomoč pri premagovanju občutkov krivde ...),
- c) posredovanje v konfliktnih situacijah med stanovalci in med stanovalci in delavci,
- č) razvijanje prostovoljnega dela,
- e) sodelovanje pri organizaciji različnih interesnih dejavnosti in prireditvah (denimo praznovanje rojstnih dni stanovalcev).

Naloge socialnega delavca ob odhodu stanovalca iz doma

- a) priprava odpusta stanovalca v domače okolje, v drugo institucijo, v novo okolje
- b) obravnava predloga za premestitev stanovalca v drugo institucijo
- c) urejanje prenehanja bivanja stanovalca zaradi smrti

Naloge socialnega delavca za zagotavljanje dobre klime v domu

Pomembno področje socialnega dela v domu je namenjeno zagotavljanju dobrih odnosov med vsemi sistemi, ki se v domovih prepletajo, medsebojno srečujejo in povezujejo. To so stanovalci, svojci in delavci v domu.

Socialni delavec kot spremljevalec institucionalnega življenja stanovalcev

- Socialni delavec popelje stanovalca v novo življenjsko okolje in nov način življenja. To opravi skupaj z uporabnikom in na njemu primeren način, saj te naloge drugače ni mogoče opraviti.
- Institucija, kakršna je dom za stare, že v osnovi ni naklonjena posamezniku, saj je njen cilj skrb za množico starih ljudi. V takšnih razmerah ni prostora za posameznikove individualne potrebe, želje in interese.

Področja in vloge socialnega dela v domovih

1. Socialno delo s stanovalci in njihovimi svojci
2. Vloga socialnega delavca v domskem timu
3. Socialni delavec kot mediator
4. Socialni delavec kot zagovornik
5. Skupinsko delo
6. Inovativni programi

Socialni delavec kot zagovornik

- V domu nastopa socialni delavec v vlogi zagovornika stanovalcev, saj osebje pogosto pozablja na pravice in zagotavljanje pravic stanovalcev.

HERMAN®

9-3

© 1991 Jim Unger

**"I'm not stealing it. I'm moving
it closer to my house."**

Inovativni programi

- vključevanje živali v domsko življenje
- dnevno varstvo otrok v domovih za stare
- dnevni centri za stare ljudi iz skupnosti
- skupine za dvig samozavesti
- ...

Pogled v prihodnost

- Razvoj specifičnega področja socialnega dela
- Dobra praksa: domovi za stare, CSD, dnevni centri, pomoč na domu, skupine za samopomoč
- Še razvoj svetovalnega dela, skupnostih oblik pomoči, zagovorništva, medgeneracijskega sožitja
- Izziv: dolgotrajna oskrba